

بررسی مصادیق قاعده «المشقة تجلب التيسير» در فقه و قانون

نویسنده: پوهندوی عنایت الله صدیقیار
استاد پوهنحی شرعیات و علوم اسلامی

چکیده

قاعده «المشقة...» از اهم قواعد کلی فقه است، که چندین قاعده از آن استخراج گردیده، و تمام رخصت های شرعی از آن استنباط می گردد، و در عصر فعلی با پیشرفت تکنالوژی و نیازهای متفاوت جامعه اگر رخصت های شرعی وجود نداشته باشد، مردم در پیشبرد امور زندگی خود دچار حرج و دشواری می گردند. روی این ملحوظ قاعده مذکور، بیان می دارد که اگر شخص مکلف در پیشبرد امور شرعی دچار سختی و حرج می شود، مشقت و سختی باعث می گردد تا آسانی را در انجام امور برای وی به بار بیاورد، و او را از زحمت و سختی زندگی بیرون سازد، به این جهت نیاز است تا برای مردم راهکار های مناسب در اموری که انجام آن ها انسان را به حرج و مشقت رو برو می نماید، در روشنایی شریعت ارایه شود، و رخصت های شرعی نیز معرفی گردد، تا بتوانند در وقت ضرورت از رخصت های پذیرفته شده استفاده نمایند. اهمیت تحقیق هذا تبیین و تحلیل قاعده (المشقة) و به بحث گرفتن نیاز های روز جامعه و ارایه راه حل های مناسب در زمینه می باشد. آنچه از این تحقیق به دست می آید اینست که قاعده (المشقة...) مصادیق زیادی در زمینه های مختلف داشته، که فقیه و مجتهد می تواند حکم مسایل جدید را در روشنایی آن صادر نماید. روشی که در این تحقیق به کار گرفته شده، توصیفی - تحقیقی بوده که در محدوده کتاب و کتابخانه انجام یافته، و از منابع معتبر علمی که موجود، و در دسترس قرار داشته، استفاده بهینه صورت گرفته است.

واژگان کلیدی: فقه اسلامی، قانون، مشقت و آسانی